

incrementa mirificè poliunt, & secundum propriam formam generatus est! Addo Sanctum Gregorium Neocæsariensem Sermone primo de Annuntiatione: Ex omnibus generationibus hac sola Virgo sancta corpore, & spiritu genita est. Porro quamnam sanctitatem Patres non tantum animæ Deiparæ in ejus Conceptione, sed corpori etiam concedant, supra numero 547. cursum explicavimus. Isaiam similiter intelligimus, dum Deiparam Semen sanctum, mundumque dicit, id est, foetum integre sanctum, tum animæ sanctitate, tum corporis, quæ videlicet sanctitas, ab anima in illud quodammodo redundet.

Ad commendandos Maria Parentes, Mariana que Conceptionis immunitatem spectat tota illa Isaiæ visio c. 6.

1300 Jam denique peripicio tantæ hujusce visionis apparandæ causam. Hinc spectabat divinum Verbum è sublimi, & augustissimo folio conspicuum, regiam, imò divinam auctoritatem, majestatem, providentiam præ se ferens. Hinc pertinebant Seraphinorum trisagia, quibus id ipsum sanctissimum Verbum, Dei, ac Deiparæ Filium inclamabant, Sanctum, Sanctum, Sanctum, mundum, mundum, mundum; mundissimum, atque purissimum. Hinc demum tantum puritatis, ac munditiæ in ipso Isaiæ Vate studium tendebat. Mariæ sanctitas, Mariæ puritas, Mariæ mundities apparabatur ex sanctissimis prælustribusque nascituræ Parentibus Joachimo & Anna. Tanta Proles, tanta Filia, tanta Dei Genitrix prædicenda erat, illius conceptionis Vaticinio celebranda, quæ vel ab ipso seminationis exordio sanctissima, purissima, firmiter, & constanter, instar columnæ, stetit. Tantus ac tam purissimus fructus tantum puritatis, ac munditiæ exigebat apparatus: divinum nempe Verbum sanctitatis, ac puritatis nomen, si usquam aliàs, hic maximè induisse. Seraphinos prædicem contendisse munditiæ concentum; Prophetam Evangelicum ad munditiam excoctum, & expurgatum fuisse, tantam ut conceptæ etiam Mariæ munditiem prædicere mereretur, quam capitibus 7. & 8. illustrissimis vaticiniis celebrare aggrediebatur. Sed juvat totam hanc explicationem promovere ex sancto Andrea Cretensi Homilia prima de Assumptione Beatæ Virginis Mariæ. Hinc ego me reprimeus, ac contrahens, & metu honorans mysterium, cum eo, qui ex omnibus Prophetis maxima voce utitur, Isaiam simul loquor. O miser ego, dices, quod sum compunctus, quod homo cum sim, & habeam labra immunda, audeo aliquid dicere de pura atque impolluta, & quæ summè plena est omni sanctitate.

S. Andr. Cretens.

SECTIO VI.

In Deipara, uti in sanctissimo Tabernaculo, Deus requievit. Ubi noviter, & accurate expenditur Psalmus 45. in Marianæ conceptionis gratiam.

Post hominum, & Angelorum tumulus Deus in Maria requievit. S. Petrus Damian.

1301 **D**ulcis acquiescendi locus Deo extitit Maria; sanctissimum Numinis Tabernaculum, in quo requievit; quodque ad requiem, ad delicias sibi delegit, belli ac pugnae pertæsum; ut satis nitidè, & sapienter observat S. Petrus Damianus in Sermonibus de Annuntiatione. Cui enim fecerit Deus omnia opera sua valde bona, hoc melius fecit consecrans sibi in ea reclinatorium aureum, in qua sola se post tumultus Angelorum, & hominum reclinarat, & requiem inveniret. Alludit ad

seditionum Angelorum tumultum, in quo, & si omnes expugnati, omnes tamen superbia, & fastu impugnati in calis ipsis: nec non ad Adam, & Evæ cum stygio Dracone conflictum, in quo debellati & prostrati primi parentes, & nos omnes in illis, & per illos. Inter ejusmodi tumultus, Deus pacis & concordia amator unam Virginem Matrem ad quiescendum sibi delegisse dicitur; in illa quippe nullus interior conflictus, nulla seditio, aut tumultus; sed pax, sed concordia, sed omni-modi requies, firmitas, & immobilitas. Ut enim luculentissimè S. Dionys. Alexand. in Epist. contra Paulum Samosatenum, quæ habetur tom. 2. Bibliothecæ veterum Patrum in Auctario. Nec in Tabernaculum ejus verum alius introivit, neque exiit, nisi solus Dominus, & signata porta tabernaculi, & digito ejus signata est: neque manu hominis Sacerdos noster electus est, neque tabernaculum ejus ab hominibus fabricatum, sed Spiritu S. firmatum est, & virtute Altissimi protegitur illud semper laudatissimum Dei Tabernaculum Maria Deipara, & Virgo. Hoc certè est quod ipsa sese ait apud nostrum Siracidem: Et qui creavit me, requievit in Tabernaculo meo.

In Maria nulla seditio, aut tumultus patet omnia. S. Dionys. Alexand.

Creationem vocat, conceptionem suam: atque hæc creationis appellatio Patribus solemnis admodum est, ut probat noster Salazarus de Concep. c. 22. n. 2. Diem creationis, appellat Anselmus, Diem Conceptionis Mariæ: & S. Isidorus in Mixtarabico Missali, Mariam à Deo creari, ait idem esse, atque ab ipso concipi. Cujus appellationis multiplicem exhibet rationem Salazarus. Illa Princeps; quia Mariana Conceptio, miraculosa cum fuerit ex Anni sterili, & Joachimo effæto & grandævo; nullaque culpa originis è vestigio redundaverit ex Conceptione ipsa (uti in reliquis hominibus); ideo, repudiato conceptionis, seu generationis vocabulo, creatio nuncupatur, quæ actio Dei est propria, & ipsi adscribenda tanquam auctori, cui pergrata extitit talis actio. Fit inde, ut cum se Deipara Tabernaculum appellat, in quo Deus requievit, id intendisse existimanda, quod S. Dionysius Alexandrinus, & S. Petrus Damianus nuper dixere, Tabernaculum nempe fuisse, non ab hominibus fabricatum, sed à Deo, qui hanc fabricam sibi gloriæ ducit: Tabernaculum semper laudatissimum: id est, semper purum; nunquam vituperabile, nunquam execrandum. Tabernaculum, quod vel à suæ fabricæ initio dulcis fuit Deo acquiescendi locus, utpote sanctitate compactum.

Maria Tabernaculum à Deo fabricatum.

§. I.

Psalmi 45. titulus expenditur pro Deiparæ immunitate.

1302 **U**t autem huic intelligentiæ lux affulgeat, operæ pretium duxi, attentè explorare, & curiosè examinare Psalmum 45. ad quem fit allusio à nostro Siracide; ut sic quomodo possumus, Mariæ immunitatem ab origine labe stabiliamus. In Primis, cum Psalmorum tituli claves sint (ut S. Hieronymus, & S. Hilarius observant in Proœmiis ad commentarios Psalmorum) quibus occulta illorum mysteria referantur; ex illius Psalmi 45. titulo colligo, B. Virgini, ejusque immunitati fuisse Psalmum hunc inscriptum. In finem filii

liis Core, pro arcanis. Particula, in finem, ut plurimum indicat Psalmos, quibus profigitur, ad Christi tempora spectare, qui est finis legis ad justitiam omni credenti, teste Apostolo ad Romanos 10. 4. Eandem vocem, qua LXX. quorum est vulgata Psalmorum translatio, legunt in finem, S. Hieronymus reddit, Victori; Aquila, Vincenti, Theodotio, ad victoriam; Symmachus, victorale. Quas interpretationes, sic docti expositores accipiunt, quasi Psalmi ita inscripti ad Christum D. referantur, quatenus communem hostium victorem, cui ex insigni de peccato, de morte, de Tartaro victoria reventa, victoris cognomen sit partum. Multa eruditè in hanc rem conscripsere nostri Ribera in cap. 3. Habacuc num. 56. Lorinus in Psalm. 4. Alcazar Apocal. 1. Notatio. 8. Quam apte victoris cognomen Christo conveniat, pro Sanctissima Matre contra primum humani generis hostem in ejusdem potentissima conceptione confligenti, ipsumque potentissimè prostranti, Genitricemque à peccati vulnere immunem gloriosissimè asserenti, non est quod ante congressum ipsum multis prædicem, abundè id constabit ex tota Psalmi extricatione.

Cur Core Filiis canendus committitur hic Psalmus.

1303 Filiis Core. Non abs re his Musicis Psalmus sic canendus, à Davide commissus: nam filii Core nihil insaufum unquam cecinisse loquuntur; sed læta, & felicia omnia: uti observant Sanctus Cyprianus Sermone de Resurrectione, Sanctus Hieronymus tom. 9. Epistola 26. Cassiodorus, nec non Genebrardus ad finem Psalmi 40. & noster Lorinus in Psalm. 41. Et re quidem ipsa factum ex ipsismet Psalmis Coretarum Musicorum nomine inscriptis percipimus. Sed quo id mysterio? An propter grande illud miraculum, quo seditionis illius contra Moysen, & Aaron olim in deserto concitatae Auditoribus pereuntibus, quorum princeps fuit Core, filii ejus paterno scelere minimè consentientes servati sunt? Num. 26. 10. & 11. Vide superius dicta n. 736. ad illud Cantic. 6. 3. Pulchra es amica mea, suaviss, & decora sicut Jerusalem. Hebraicè, ut Ibisfa. Etenim quod attinet ad hunc Psalm. quo Deiparæ præservatorem celebrari reor, quam aptissimos fuisse censeo Core filios, quibus ille canendus tradatur; nempe à paterno scelere, scelerisque supplicio divinitus præservatis. Sic carmen, sic musica materiæ concinit.

Cant. 6. 3.

חמור עלם עלם

Arcaum Virginis mysterium canitur Vates. Pluralis pro singulari.

1304 Pro arcanis Hebraicè Halmoth plurale nominis singularis Halmah, quod Virginem significat, ut pote absconditam, occultam, arcanam, à verbo halam, Latine occultatum, absconditum fuit. Quod nomen celeberrimum est Isaiæ vaticinio c. 7. 14. Ecce Virgo concipiet, & pariet filium. Igitur quod Vulgatus hic reddit, pro arcanis, vel pro halmoth, perinde est, atque, pro Virgine: ut sit enallage pluralis pro singulari, frequentissima in litteris inspiratis: & in hoc eodem nomine usurpata ab Aquila, Theodotone, Symmacho V. & VI. editionibus in titulo Pf. 9. qui variè, sed in singulari Hebraicam hanc vocem pluralem convertunt, juventutem, floridam ætatem, id est, juvenulam, Virginem, abstracto pro concreto. Vide nostrum Del Rio t. 2. Adagio. 276. fol. 325. Arcanum itaque Virginis mysterium canit Pfaltes, quod proinde accuratissimè sit aufcultandum.

1305 Præfigo etiam hic Psalmi argumentum, observans cum Theodoretto tempelive; nem-

pe hunc Psalmum superiori 44. adnecti; cum enim in proximè antelapso Reginae gloriam ad Regis dexteram sedentis Vates cecinisset; cumque in regis augurationis, nuptialique lætitiæ luce, omnium fermè gentium gratulationes, munera, obsequia celebrasset; consequens fuit, ut è contrà rebelles quosque meritas duros pœnas prædiceret; & hoc seorsim, ne lætissimo illo Epithalamio belia hæc, ac tumultus importunè permisceret. Igitur hostium nunc conspirationes adversus Regnam concitatas, divinam opem quam maturimè allatam, adversariorumque immanem cladem describit. Porro cum Regnam hanc dupliciter sumus interpretati à n. 677. tum Deiparam, tum Ecclesiam; utriusque victoriam per divinam virtutem de hoste reportatam, hujusce Psalmi argumentum esse, meritò exponimus. Primum tamen, ac præcipuum sensum de Deipara pro instituti nostri ratione illustrare persequimur; cujus præservatio asseritur, & immunitas probatur ex præsentissimo, ac validissimo Dei auxilio; atque instar Tabernaculi uberima gratiæ unctione Deo consecrata, & dedicata; ac demum ex præmaturis suppitiis, quibus est præmutata. Ab hoc autem tam prospero Reginae successu spem universo Regno facit Vates, futurum ut quantumcunque hostes comminentur, nihil tamen nobis sit verendum, nihil illi sint vel ausuri, vel patraturi: qui primus Psalmi est & ingressus, & extremus item egressus. Jam ergo singulos versiculos expendamus.

- V. 1. Deus noster refugium & virtus; adiutor in tribulationibus, quæ invenerunt nos nimis.
- V. 2. Propterea non timebimus, dum turbabitur terra, & transferentur montes in cor maris.
- V. 3. Somnerunt, & turbata sunt aquæ eorum; conturbati sunt montes in fortitudine ejus.

Sive terris, sive mari jactemur, haud timendum iis, quibus & tantus Dux sit, & tantæ victoriæ exemplum. Signatum his tribus versibus ex occasione conspirationis in Regnam commotæ docet, nihil esse quod timeat Ecclesia, quæ Deum defensorem habet, est totum contra se orbem commoveri videat. Deus noster refugium, &c. Quasi dicat: Etiam si terra insanis concussa motibus, immani rictu dehiscens vivos nos absorbendos comminetur: etiam si montes luctantium intra sinuosas cavernarum angustias ventorum murmure horrendum remugiant; imò licet præruptis repagulis unâ Eurulque Nothusque ruant; crebrasque procellas Africus, & vastos volvant ad sidera fluctus, atque teterrima pelagus tempestate lædaverint, in miserisque nautas non tumentes dicam fluctus, non præruptos aquæ montes, sed totum provolverint vastissimum oceanum, idque affusas latè terras exorbeat, imminentesque montes ab imis sedibus convulsos dimoveat (hæc metaphoris commotæ terræ, fremensque maris satis quidem in Scriptura notis, irruentium hostium impetum intelligit) nihil tamen est, quod vereamur, quibus tam securum adest perugium, tam certa fiducia, tanta virtus ac fortitudo: Deus, inquam, noster, refugium & virtus. Hoc satis, pro versiculis, qui causæ Marianæ viam instruant.

Versiculi explicantur, qui causæ Marianæ viam instruant.